

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

LATĚNSKÝ SÍDLIŠTNÍ OBJEKT V ŠARATICÍCH

/ okr. Vyškov /

Čeněk S t a n a , AÚ ČSAV Brno

Na jaře 1974 bylo pokládáno kanalizační potrubí na západním okraji obce Šaratice, okr. Vyškov, kolmo k říčce Litavě, do níž ústilo. Pan M. Robeš ze Šaratic oznámil Archeologickému ústavu v Brně, že v trati "Ostudy" při cestě, která jde kolmo k potrubí mezi zahradami domů, byla výkopem pro kanál proříznuta zahloubená pravěká chata. Když jsem se na místo nálezu druhý den dostavil, byl již hluboký výkop z větší části zahrnut buldozerem / byl otevřen pouze jeden den/. Za pomoci M. Robeše jsem místo nálezu našel a identifikoval profil jámy ve stěně průkopu narušené hrnutím hlíny buldozerem. Poněvadž práci nebylo možno z bezpečnostních důvodů přerušit, mohl jsem jen zjistit, že se jáma ostře zařezávala asi 30 cm hluboko do žlutého štěrkového podloží, nad nímž byla asi 100 cm mocná ornice. Jáma měla rovné dno, její šedohnědá, popelovitá výplň se zřetelně odlišovala od ornice v nadloží. Řez jámy na profilu průkopu měřil asi 3 m. Z jámy se mi podařilo získat jen dva střepy, z nichž zlomek od dna situlovité nádoby zhotovený z tuhového materiálu a zdobený svislým rýhováním datuje objekt do laténského období.

Latènezeitliches Siedlungsobjekt in Šaratice /Bez. Vyškov/. Beim Erdaushub für eine Kanalisation am westlichen Rand der Gemeinde wurde ein latènezeitliches Siedlungsobjekt - vermutlich eine eingetiefte Hütte durchschnitten. Für die Datierung gewann man einen Gra-phitscherben, vom Gefäßboden, mit senkrechten Ritzlinien verziert.

DRUHÁ CHATA Z DOBY ŘÍMSKÉ NA SÍDLIŠTI V RAJHRADĚ

/ okr. Brno - venkov /

Ivan P e š k a ř , AÚ ČSAV Brno

/ Tab. 27 /

V průběhu třetí sezóny výzkumu slovanského pohřebiště na svahunávrší v blízkosti rajhradského hradě se znovu podařilo odhalit také několik sídlištních objektů starších kultur, mezi nimiž se objevily i zbytky další chaty z doby římské. Zahloubená spodní část stavení, vzdálená asi 110 m na severovýchod od podobného objektu, zjištěného na nálezšti v roce 1972 /cf. l. Peškař, 1973, 49, tab. 36/, se svým šedohnědým zásypem vyrýsovala na povrchu žlutě zbarveného písčitého podloží, překrytého v tom místě asi 60 cm mocnou vrchní humusovitou vrstvou. Púdorys jednoprostorového přibytku měl tvar protáhlého čtyřúhelníku se zaoblenými rohy o rozměrech 410 x 295 cm, orientovaného delší osou přibližně ve směru V - Z /80° - -260°/. Na obvodu bylo podle obvyklého šestiúhelníkového rozvrhu zahloubeno šest jamek pro kůly, které měly většinou kónický, nahoře 26 - 50 cm, dole 20 - 40 cm široký tvar a zasahovaly 19 - 48 cm pod úroveň utvrzené podlahy, ležící 90 cm pod dnešním povrchem. U předpokládaného vchodu při středu delší stěny na jižní straně poklesla podlaha o 18 cm do mělké, v průměru asi 90 cm široké prohlubně se stupňovitě členěným dnem a na protější straně ve vzdálenosti asi 50 cm od severní stěny byla vypálena do červenohnědě zbarvené oválné plošky ohniště, v jehož blízkosti ležela lebka a část kostry psa. Hlinitá, místy poněkud písčitéjší a sypčí výplň zahloubeného spodku chaty nebyla na nálezu příliš bohatá. Kromě zvířecích kostí, úlomků nazanice a malé trubičky z bronzového plechu byly zastoupeny převážně střepy, z nichž se daly poznat původní tvary esovitě profilovaných hrnců, mísovitých nádobek s kónicky se rozvírající stěnou, se zataženým okrajem, s nízkým hrdlem a vyhnutým okrajem, a malé misky s prohnutým hrdélkem a vrchlíkovitě klenutým spodkem bez vyznačené podstavy. Z výzdobných prvků se vyskytly hřebenem ryté obloučky, svazky hřebenových rýh, rýhy v sachovnicovitě uspořádání, řady nehtových vrypů, drobné trojúhelníkovité vrypy a bradavkovitý ornament. Mezi sporadickými zlomky na kruhu robené provinciální keramiky z tvrdě vypáleného materiálu světle oranžové barvy patří k nejvýraznějším ukázkám velké páskové ucho ze dřebanu a střep z nádoby, zdobené světle červeným mramorováním. Keramický soubor dovoluje datovat druhou rajhradskou chatu stejně jako její dříve odkrytý protějšek do 2. století.

L i t e r a t u r a :

1. Peškař, 1973, Objev chaty a železářského zařízení na sídlišti z doby římské v Rajhradě / okr. Brno - venkov /, PV 1972, 49-50, tab. 36-37.

Zweite Hütte aus der römischen Kaiserzeit in Rajhrad /Bez. Brno - venkov/. Im Verlaufe der dritten Grabungssaison des slawischen Gräberfeldes bei Rajhrad gelang es auch einige Siedlungsobjekte der älteren Kulturen abzudecken, unter denen auch Überreste einer

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné